

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

ארון תורה ומדבר לפרשות בהעלותך

זהב, לקיים מצות עשה, שנאמר: "ויצפהו זהב טהור מבית ומחוץ...." מכאן שיהא תלמיד חכם תוכו כבדו, שנאמר: "מבית ומחוץ תצפנו".

מהו "מבית ומחוץ תצפנו"? "א"ל: אף על פי שהעץ נתון באמצע, הוא נהוג בו כבוד. למה? שהתורה נתונה בו. ואף הלוחות כן, אע"פ שנשתברו, הוא נהוג בס כבוד, שנאמר: "ושמתם בארון" – לוחות ושברי לוחות מונחין בו. "ושמתם בארון", כלומר: אף על פי שאתה רואה את בני תורה עניים ומדולדלים הוא נהוג בס כבוד שהתורה נתונה לתוכו.

10. דברים י א-ב:

"בַּעַת הַהוּא אָמַר ה' אֵלַי פָּסַל לְךָ שְׁנֵי לוחות אֲבָנִים פְּרָאשִׁימִים וְעֵלָה אֵלַי הִהְרָה וְעָשִׂיתָ לְךָ אֲרוֹן עֹץ: וְאָכַתָּב עַל הַלְּחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלְּחֹת הַרְּאשִׁימִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשָׂמְתָם בְּאֲרוֹן".

11. במדבר ד':

"וּמִשְׁמֶרְתָּם - הָאָרֶץ וְהַשְּׁלֶחַן וְהַמִּנְרָה וְהַמִּזְבֵּחַת וְכָלִי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ בָהֶם וְהַמִּסָּד וְכָל עֲבֹדָתוֹ".

12. שמות כ"ה טו:

בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסרו ממנו

13. ספר החינוך:

"לפי שהארון משכן התורה והיא כל עיקרנו וכבודנו, ונתחייבו לנהוג בו כל כבוד וכל הדר בכל יכלתינו, על כן נצטוינו לבל נסיר בדי הארון ממנו, פן נהיה צריכים לצאת עם הארון לשום מקום במהירות, ואולי מתוך הטרדה והחפיזון לא נבדוק יפה להיות בדי חזקים כל הצורך, ושמא חס ושלוש יפול ואין זה כבודו. אבל בהיותם בו מוכנים לעולם ולא יסורו ממנו, נעשה אותן חזקות הרבה ולא יארע תקלה בהן".

"שכל כלי המקדש צורתן מחוייבת לרמוז ענינים גדולים עליונים, כדי שיהא האדם נפעל לטובה מתוך מחשבתו בהן, ורצה האל לטובתנו שלא תפסד אותה הצורה אפילו לפי שעה."

1. ירמיהו ב':

"זכרתי לך חסד נעורידך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה."

2. עירובין נ"ד ע"ב:

"אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר"

3. פסיקתא דרב כהנא:

מה המדבר הזה, אין לו סוף כך דברי תורה, אין להם סוף שנאמר: "ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים" (איוב יא)

4. במדבר רבה:

"למה במדבר סיני? מכאן שנו חכמים: בג' דברים ניתנה התורה - באש, ובמים, ובמדבר.. ולמה ניתנה בג' דברים הללו? אלא מה אלו חנם לכל באי העולם, כך דברי תורה חנם הם."

5. המדרש:

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני, אלא כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקר אינו יכול לקנות את החכמה והתורה לכך נאמר במדבר סיני."

6. מדרש ילקוט שמעוני:

"למה לא הביאן הקדוש ברוך הוא בפשוטה, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, אם מכניס אני את ישראל בפשוטה מיד הם מחזיקין איש בשדהו ובכרמו ובטלין מן התורה, אלא הרי אני מקיפן במדבר ארבעים שנה כדי שיאכלו את המן ושותין מי באר והתורה נבללת בגופן, מכאן היה ר"ש בן יוחאי אומר לא נתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן."

7. שמות כ"ה י"א:

"וציפית אותו מבית ומחוץ"

8. יומא ע"ב ע"ב:

"מבית ומחוץ תצפנו" – אמר רבא: כל תלמיד חכם שאין תוכו כבדו אינו תלמיד חכם."

9. מדרש תנחומא (ויקהל סימן ז):

אמר ר' חנינה דצפורן: שלש תיבות עשה בצלאל את הארון: שתיים של זהב ואחד של עץ. שיקע של עץ בתוך של זהב ושל זהב בתוך של עץ, ואח"כ צפה שפתותיהן

14. הרמב"ם :

"באשר להיות הארון נישא על כתף ולא על עגלות - דרך כבוד שבזאת ברורה, שלא תיפגם תבניתו, ואפילו בהוצאת הפדים מן הטפעות."

15. הרב משה צבי נריה בספרו "נר למאור" :

"כלום לא רואים אנו לפעמים [אולי פעמים רבות מידי...] את הפער בין משרדיהם של מנהלי הישיבות ושל ראשי הישיבות?

חדר המנהל רחב ידיים ומצוחצח. לידו מכונית נאה וחדישה. לעומת זאת, תפקידו של מנהל הישיבה הוא החזקת התורה ומציאת האמצעים לקיום הישיבה. בד הוא מנושאי הארון ואילו מקום מושב של ראש הישיבה נמצא בקרן זווית בדד שם.

16. תענית (כ' ע"א-כ ע"ב) :

"תנו רבנן...מעשה שבא ר' אלעזר בן ר' שמעון ממגדל גדור מבית רבו, והיה רכוב על חמור ומטייל על שפת נהר בשובו אל עירו ושמח שמחה גדולה, והיתה דעתו גסה עליו מפני שלמד תורה הרבה... נזדמן לו אדם אחד שהיה מכוער ביותר. אמר לו אותו אדם: שלום עליך רבי! ולא החזיר לו ר' אלעזר שלום. ואמר לו ר' אלעזר: ריקה כמה מכוער אותו האיש! שמא כל בני עירך מכוערין כמותך? אמר לו האיש: איני יודע, אלא לך ואמור לאומן שעשאני: כמה מכוער כלי זה שעשית.

כיון שידע ר' אלעזר בעצמו שחטא והעליב את האיש לחינם על מום שנולד עמו, ירד מן החמור ונשתטח לפניו לפני האיש, ואמר לו: נענית לך (חטאתי כנגדך), מחול לי! אמר לו: איני מוחל לך, עד שתלך לאומן שעשאני ואמור לו: כמה מכוער כלי זה שעשית.

היה ר' אלעזר מטייל אחריו אחרי אותו איש ומנסה לפייסו עד שהגיע לעירו. יצאו בני עירו של ר' אלעזר לקראתו, והיו אומרים לו: שלום עליך רבי רבי, מורי מורי! אמר להם האיש: למי אתם קורין רבי רבי? אמרו לו: לזה שמטייל אחרריך. אמר להם: אם זה רבי אל ירבו כמותו בישראל. אמרו לו: מפני מה אומר אתה כך? אמר להם: כך וכך עשה לי ואמר לי. אמרו לו: אף על פי כן, מחול לו, כיון שאדם גדול בתורה הוא. אמר להם: בשבילכם הריני מוחל לו, ובלבד שיקבל על עצמו שלא יהא רגיל לעשות כן.

מיד נכנס ר' אלעזר בן ר' שמעון לבית המדרש, ודרש: לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז, שגסות הרוח גורמת לו לאדם לחטוא. ולפיכך, לפי שהקנה רך וכנוע זכה קנה [עט] ליטול הימנה קולמוס לכתוב בו ספר תורה תפילין ומזוזות."

17. הרב עמיחי גורדין :

במסיבת פורים, בשעה אחת וחצי לפנות בוקר, מצאתי תשובה. אינני זוכר עם מי דיברתי ועל מה. מבוסס קמעה הייתי, וכך היה גם בן שיחי. יחד דיברנו על האדם

ומהותו, כשלפתע הבהיק בראשי הסבר לפרשיה מוזרה זו. לא פשט עלה במוחי...סוד גדול נגלה לי באותה שעה. הסבר עמוק לאותו סיפור מוזר. הסבר שגם אם אינו פשט, הוא ודאי אמת לאמיתה.

התשובה פשוטה. האדם שכונה מכוער היה רבי אלעזר עצמו! דעתו של רבי אלעזר זחה עליו. הוא הרגיש מאוד טוב עם עצמו. משכך, תפס רבי אלעזר את עצמו והביט פנימה בביקורת מרובה.

'מדוע אתה כל כך מרוצה מעצמך', אמר לעצמו, 'אתה מלא פגמים וחסרונות'. 'אז מה אם למדת תורה - אתה מכוער'. כך אמר רבי אלעזר לעצמו בביקורת פנימית גדולה. הרבה פעמים יש לנו ביקורת עצמית. פעמים רבות אנחנו מתרגמים אותה להכרה שאנחנו מכוערים, שאנחנו אפסים. 'אני אפס, אני אפס, צעקתי לפני כולם במסיבה', שר זמר לפני שנים לא רבות. ברגעי משבר אנחנו נוטים לזלזל בעצמנו. לעתים, אפילו לשנוא את עצמנו...

בתגובה לדברים הקשים הללו, נזף רבי אלעזר בעצמו. לקרוא לעצמך מכוער זה להגיד שה' עשה כלי מכוער. לקרוא לעצמך מכוער זה לפגוע בקב"ה. אינך ברשותך, אתה יציר כפיו של הבורא. מי נתן לך רשות לזלזל ביציר כפיו של בורא עולם! אין לנו רשות לזלזל בעצמנו. אנחנו יציריו של הקב"ה ועלינו לכבד את עצמנו. גם אם יש לנו ביקורת פנימית, עלינו לזכור שאנחנו בניו של מלך, העשויים מאבנים טובות ומרגליות. בסוף הסיפור סלח לעצמו רבי אלעזר בתנאי אחד. הוא קיבל על עצמו, שלא לחזור לחטא זה יותר. הוא קיבל על עצמו, שלא לקרוא לעצמו שוב מכוער או אפס.